

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE
SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 34. Ut kommer hvarje Söndag. **Göteborg den 19 Augusti 1855.** Pris för år: **6 R:dr 32 sk. B.co. IX årgången.**

H. T. von Schön.

Kongl. preussisk statsminister och borggreve af Marienburg.

Heinrich Theodor von Schön föddes den 20 Januari 1773 på sin faders landt-

gods i Löbegallen i Lithauen. Fadren gjorde det familjen tillhörande adelskap åter gällande, emedan han ämnade egna fyra af sina söner åt militärståndet. Theodor von Schön erhöi genom privat-lära-

re grundliga vetenskapliga förstudier, så att han vid 17 års ålder kunde besöka universitetet i Königsberg. Här eignade han sig icke blott åt sina brödstudier utan ock åt filosofiska. Kant och Kraus

äro kanske de, som mest bidragit att af honom bilda en ovanlig statsman. Efter fullbordade akademiska studier, företog herr von Schön en resa till England, för att der uppehålla sig en längre tid, den han visste att så visligt och omsorgsfullt begagna, att han återvände hem riktad med mångsidiga kunskaper. År 1802 gifte von Schön sig med den namnkunniga Lydia von Auerswald. År 1806 utnämndes han till Geheime-finansråd vid general-direktorium i Berlin, senare som geheime-statsråd utvaldes han till direktör i en af ministèrens afdelningar.

Upphåfvandet af lifegenskapen, och tryckande privilegier, är det mål, för hvilket herr von Schön ifrigt arbetat. Att veta klart hvad man vill, att sätta denna vilja i verk utan uppskof och utan menniskofruktan hade alltid varit en af Schöns grundsatser. Detta bevisade han bland annat genom sitt uppträdande mot konungen af Neapel den 18 December 1812 i Gumbinnen. Vår hjertes blotta häntydning på stadens stormklockor var tillräcklig att bringa de i stormsteg framträngande bajonetterna till stillastånd och återtag. På samma sätt uppträdde Schön då Ostpreussen hotades med fara från rysk sida, och så handlade han under hela denna för Preussen farliga tid.

Vid början af frihetskriget finna vi herr von Schön, efter Sachsens besättning, som guvernör i Dresden.

År 1816 började han sin verksamhet vid regeringen i Danzig som öfverpresident för Westpreussen; 1823 i samma egenskap för hela Preussen, sedan Ost- och Westpreussen blifvit förenade till en provins.

Den äldste oegennyttan är det grunddrag, som alltid genomgått denne utmärkte mans hela förvaltning, därför har staden Königsberg redan 1844 rest sin för detta öfverpresident e. t. minne genom en enkel obelisk, som höjer sig på "Königsstrasse" midt emot Museum. Detta monument, huru mycket det än är uttrycket af den stora allmänhetens tänkesätt och känslor för Schön, kommer sannolikt att vida öfverträffas af den stortartade minnesvård, som borggreffen af Marienburg sjelf ämnar som sit liffs slutsten uppresa i de "Tänkvärdigheter," på hvilka han redan i många år skrifvit.

Om härdning af stål i olika grader uti vatten och uti metallbad,

af L. G. Treviranus.

(Forts. o. sl. fr. No 33.)

Många metallarbetare, som jag meddelat den nya härdningsmetoden, hafva med mycket beröm yttrat sig om densamma; isynnerhet anmärktes, att längre stycken vid användande af denna method vida mindre utsattes för kastning än eljest. Huruvida en söndersprickning af stålet i det ena eller andra fallet förekom, då stålet eljest var godt, deröfver är mig hittills intet bekant; hos mig förekom det ej, såsom redan blifvit anmärkt.

I alla afseenden är den ringa risk, som den nya härdningsmetoden medförer i jämförelse med den gamla, ganska anmärkningsvärd.

Jag har ej försökt huruledes härdningen utfaller uti en lättflytande metallblandning, t. ex. uti Rose's metall, som smälter redan vid 80° R., eller uti qvicksilfver; redan vid användande af den första af dessa, måste stålets hårdhet komma ganska nära till glashårdhet, och uti qvicksilfver, om möjligt, öfverträffa denna, men det oaktadt faran för sönderbristning vara ringare, i anseende till metallernas större värmeledningsförmåga i förhållande till vatten.

Dock måste man vid begagnande af metallbad gifva akt uppå den omständigheten att, om också metallernas värmeledningsförmåga är större än vattnets, och den flytande metallen således vida hastigare uti sig upptager värmeöfverskottet från den kropp som skall härdas, så hafva deremot metallerna en mindre värme-kapacitet än vattnet.

Men man kan ej uti en flytande kropp neddoppa en öfver dennas värmegrad upphettad kropp, utan att dess temperatur höjes i förhållande till dess mängd. Om, i fall man neddoppar ett stålstycke af känd vikt i rödglödande tillstånd uti en viss mängd vatten, temperaturens höjning hos vattnet då vore bekant, och man önskade att temperaturen vid indoppning uti flytande bly också skulle blifva densamma som vid vatten, så måste, emedan blyet, räknadt efter volymen, endast har 0,34 af vattnets värmekapacitet, blyets volym vara i förhållande = 0,34 : 1 stör-

re. Vid tenn är förhållandet = 0,38; vid zink = 0,688 och vid qvicksilfver = 0,447 : 1.

Det ofvanstående innebär dock ej någon fullkomligt riktig slutledning, och bör endast tjena till att fästa uppmärksamheten vid den omständigheten, att man vid metallbad, lika så litet som vid vatten, kan hoppas att med någon framgång utföra härdningen, i fall man ej fäster behörigt afseende vid kroppens volymförhållande till vattnet. Ty om den flytande metallens massa är alltför ringa, temperaturtilltagandet således för stort, så skall man säkert erhålla en ringare hårdhet än man väntat.

Erfarenheten skall dock snart lära hvar och en, hvilket slags hårdhet man i hvarje fall erhåller. Skulle dock någon önska att, med afseende å härdningen, rätta de här uppgifna talen, så bör han ibland annat äfven taga i betraktande att, emedan metallbadets öfverskott af värme, i jämförelse med den atmosferiska luften, är vida större än vid vattenbadet, och dess sträfvan att afkyla metallbadet i samma förhållande växer, man till följe häraf hvarje gång kommer till rätta med mindre metall, än hvad blotta beräkningen efter värme-kapaciteten gaf till resultat.

För den, som är i tillfälle att använda detta nya härdningssätt uti stor skala, torde den mängd metall som dertill erfordras, och det brännmaterial, som åtgår för att smälta densamma, ej vara af någon stor betydelse, då både bly och tenn bibehålla sitt värde, och äfven den bildade oxiden åter kan tillgodogöras, men den förbrukade mängden af brännmaterial slutligen dock torde befinnas vara mindre än vid det förut begagnade anlöpanet.

Anmärkningsvärd är äfven den af mig upptäckta omständigheten, att om man neddoppar rödglödande stål uti kokande (100-gradigt) vatten, detsamma, om det ej är alltför tunnt, på sin högsta höjd erhåller fjederhårdhet, då det deremot vid indoppning uti icke öfverhettadt bly, som då visade 325° C., alltså en tre gånger högre värmegrad, stålets hårdhet likväl utföll något större.

Af denna iakttagelse torde man kunna sluta till att stålets härdning vida mindre beror af skillnaden i värme emellan det glödande stålet och det till afkyllning be-

gagnade ämnet, än af den tid på hvilken detta ämne är i stånd att, till följe af sin större ledningsförmåga, draga till sig värmeöfverskottet från stålet och fördela det uti hela sin massa.

Vid afkylning uti bly och tenn, sker denna fördelning, såsom tydligen syntes, nästan inom ett ögonblick, hvaremot man vid indoppning i kokande vatten, nära nog kan förlora tålmodet, under det stålet först upphör att glöda under vattenytan och temperaturen småningom sjunker så mycket, att det hölje af ånga försvinner, hvilket omgifver den glödande kroppen, och sjelfva vattnet sålunda kan komma i beröring med densamma.

Äfven gjorde jag den erfarenhet att vid härdning uti kokande vatten, hårdheten hos föremålets enskilda delar utföll ganska olika, och att, isynnerhet de tunnare delarne, visade sig betydligt hårdare än de tjockare, hvarföre jag ej vidare be- gagnade detta slags härdning.

En oliktidig afkylning af stålkroppens särskilda delar, jemte den deraf uppkommande spänning, torde också vara hufvudsaken till det så ofta inträffade sönderspringandet af föremålet vid vanlig härdning uti kallt vatten. Jag hoppas med tiden få erfara att denna olägenhet betydligt kan förminska genom afkylning uti Roses metall eller i quicksilfver, då sådant vid mera kostbara föremål lönar sig.

Ehuru man således, enligt gjorde iakttagelser, ej alltid med säkerhet kan begagna vatten till härdning, så har likväl det kokande vattnet, enligt Herr Malbergs upptäckt, den ovärderliga egenkapen att återställa (regenerera) förbrändt stål, då detsamma uti rödglödande tillstånd neddoppas deruti.

Jag tillägger, att afkylning i vatten af medeltemperatur, utaf till en viss grad uppvärmdt stål, äfven är ett medel att göra detsamma mjukare än man eljest, medelst vanlig utglödning, kan få det till. Men om detta försök skall lyckas, så måste stålet endast uppvärmas så mycket, att det synes något rödglödande i mörkret. Detta medel kan äfven användas, då man utglödgar hårda verktyg, och ej vill vänta på deras naturliga afkylning uti luften.

Detta medel har, sedan så lång tid till-

baka, varit mig bekant, att jag ej mer kan erinra mig, huruledes jag kommit dertill; också vet jag ej om det någonsin förut blifvit offentliggjordt.

Helgoland och främlingslegionen.

Helgoland eller det "heliga landet," ungefär sex mil från Elbe-mynningen, var för Engelmännerna, hvilkas egendom det är, ända till för kort tid sedan, blott ett obekant Thule och blef till och med af Tyskar alltid hvarje sommar ånyo upptäckt, försåvidt de ville begagna saltsjöbad mot nerv- och matsmältningslidanden. Detta heliga, nu mycket världsliga, land är ett ur Nordsjön uppskjutande klippstycke af ungefär en half mils längd och så bredt, att om man går fort från ena till andra sidan kan man lätt falla i hafvet, emedan man icke kan hinna att stanna innan landet försvunnit under ens fötter. Nedantill vältra sig några sorgliga sandbankar rundtomkring öns branta stränder, från hvilka badgästerna ibland fiska eller strida med hafvets vågor. Helig var ön en gång som residens för en gammal sachsisk gudom, kallad Phoseta, derefter var denna ö bekant som fästning för de sjömäktige Friesernes höfdingar. Den tiden skall hon också hafva varit mycket större. Hafvet har bortsköljt all jord och endast lemnat klippan kvar. År 1714 togo Danskarne henne i besittning som sin egendom och behöllo henne tills 1807, då Engelmännerna, som hade förstört den danska flottan, togo henne tillbaka och förvandlade henne till en luredrejeristation försina kontinentalspärade importartiklar. Nu har hon blifvit smuggelstation för luredrejade kontinentalspärade export-artiklar. Vid freden 1814 höllo engelmännerna det för praktiskt att låta ön gå med på den europeiska jemvigtens våg och gifva henne som bihang på köpet till den noggranut garanterade eviga freden.

Ön har två goda hamnar och kan genom sin höjd och branthet lätt försvaras i krig. Staden på Helgoland består dels af den nedra vid hamnen, och dels den ofra. Den senare tager sig blott genom guvernörens hus och några andra "statsbyggnader," tillhöriga denna stora kolonialregering, något bättre ut än en vanlig

by; men nere vid hamnen är det förfärligt i de små fiskar- och sjöräfvarkojorna, men fasligast i hotellerna, uti hvilka i regeln ingen logerar under badtiden, deremot uppväges hvarje hundkoja med guld. Detta år blir det väl ännu värre, änskönt man bör antaga, att icke många skola smickra sig med det hopp, att badning i främlingslegions-afkastningen skulle vara nervstärkande.

Öns ungefärliga 2200 invånare lefva af badgäster, fiskfång i rent och grumligt vatten, samt af lotsning. Hustrurna och döttrarne odla jordan, d. v. s. de så på ställen, der det ännu finnes jord, korn och hafre och se till, huru ett par hundra får fortfarande passa på, hvarest ett grönt grässtrå sticker fram, på hvilket de då samfäldt göra anfall. Träd och buskar finnas icke, men väl busktjufvar. Ved och torf, kol och potatis hemtar man sig från Cuxhaven och Hamburg i utbyte mot fisk och "strandskatter." Under badtiden hålla Hamburger handlande de nödvändigaste förnödenheter och förfriskningar till salu, men till priser, som vida starkare angripa nervsystemet, än Nordsjöns vågor åter kunna bota. Ännu mera störande är den nu af engelmännerna företagna metamorphosen. Med Helgolands idylliska badsaison torde det emellertid väl nu vara förbi.

Nyss visade sig engelska ingenjörer och utsökte sig ett ställe, för att uppföra ett starkt batteri till skydd för de tyskar man kan värfva. För dessa blefvo då äfven åtskilliga hyddor byggda, som stå under en "Hüttenmeisters" uppsigt. Ännu finnes det väl icke många att inhysa och vakta, emedan de engelska "seelenkoopers" och kanonmats-smugglarne i det hela ha mera respekt för tyska polisen, än man kunnat tilltro denna stolta, för "vestra civilisationen" kämpande nation, och tyskarna öfverhufvud äro mera lömhörda för deras guldklang, än man skulle tro, i enlighet med dess annars allmänt erkända magt. Från Hamburg äro de köpte själarne snart nog ditsmugglade, men det är icke så lätt att hålla dem fast, när Hamburgs autoriteter uppträda med frågan om pass och tillståndsbevis att lemna staden.

Emellertid har det dock lyckats engelmännerna att samla en 500 rekryter, som i Juni månad afhämtades till England, för

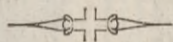

HELGOLAND.

Tscherna-Kjetschka-dalen.

att der inöfvas i rätta sättet att göra tjänst som kanonmat. Bland de hittills värfvade finner man föröfrigt en mängd f. d. "schleswig-holsteinska officerare," hvilka alltså öfvergå från det ena sleswig-holsteinska kriget till det andra.

Tscherna-Rjetschka-dalen.

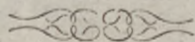
Samtidigt med bombardementet och stormningen af Malakofftornet den 17 och 18 Juni företogs också en stor rekognoscering på högra stranden af Tscherna-Rjetschka. Vi skola i dag berätta något utförligare om denna rekognoscering och derjemte bifoga en skildring öfver den under senare tiden så ofta omtalade Tscherna-Rjetschka-dalen.

Den 17 Juni gick den sardiniska brigaden Cialdini öfver Tscherna-Rjetschka och besatte Karlovka, hvarvid det kom till en liten fäktning med Ryssarne, som hade en förlust af 20 man, deribland detaschementets anförare och en annan officer, under det att Piemonteserne blott räknade tvenne sårade. Den 18 Juni kl. 3 på morgonen kom general della Marmora efter med en bataljon jägare och två bataljoner linietrupper och fortsatte sin marsch längsät Woronzoff-vägen till byarne Schulu och Ritodor, hvarest han inträffade en timma senare, sedan han vexlat några kanonskott med den retirerande fienden. Turkarne hade trängt fram till Karlovka-höjderna och intogo sin position emellan Piemonteserne och Fransmännen, hvilka togo fast fot i Baidar. Till någon strid af betydelse kom det icke, emedan Ryssarne öfverallt dragit sig tillbaka, och då stormningen på Malakoff var utan resultat, så hade icke heller rekognosceringen något vidare ändamål, och de härtill använde trupperne återvände efter några dagar till sin förra ställning.

Vi skola nu gå öfver till sjelfva beskrifningen af dalar och passet i Tscherna-Rjetschka. Dessa dalar äro i norr och öster nästan öfverallt inneslutne af höga och branta klippväggar, hvilka blott medgifva ett tillträde på ganska få ställen genom pass, som lätt kunna göras otillgängliga.

Öster om Balaklava framträder den höga bergskedja, som löper längs med halföns södra kust, nära åt sjön och faller

med så branta väggar ned i vågorna, att det är omöjligt att här följa dess stränder, och att de, som vilja besöka södra kusternas romantiska dalar, äro nödsakade att taga omvägen öfver Kamara och igenom Baidar-dalen. Öfver bergspetsarne söder om Kamara förer blott en mycket besvärlig stig, som i Alsu-dalen förenar sig med hufvudvägen. Landsvägen förer på andra sidan Kamara till Alsu-dalen, som vattnas af en sydvestlig biflod från Tscherna-Rjetschka och erbjuder en öfverraskande skön utsigt öfver sjön. Härifrån kommer man till den intagande dalen mellan Warnutka och Kutschuk-Miskomia, hvilka å sin sida blott genom en smal bergsrygg äro skiljda från den under namn af Baidar bekanta, ojemförligt rymligare dalsträckningen. Denna öfver två mil långa och en till halfannan mil breda dalkittel är på alla sidor innesluten af höga berg. I denna idylliska dal, med fuktig värma och skyddad af skogrika berg mot alla stränga vindar, trivas persikeaprikos- och mandelträden; uti denna dal ligga i skuggan af fruktträdgårdar elfva tatariska byar undangömda; deras af vinrankor kringflätade hus äro knappt märkbara under de stora valnötträdens löfrika kronor, af hvilka mångt gifver ända till 80,000 valnötter om året, och likaså ståtliga äro här ekarne. Från norr och öster är dalen helt och hållet otillgänglig för trupper; deremot föra åt söder öfver de höga kustbergen tre pass, af hvilka det ostligaste, från Ussundschi, öfver alpen till Limena, minst begagnas, förmodligen emedan denna bergsstig till och med lägger för de säkra tatariska hästarne många hinder i vägen. Vestligare förer en stig från Baidar till Djefvuls-passet och går sedan i tallösa böjningar och afsatser från svindlande höjder ned till Muchalatala. En verklig och för åkdon användbar väg förer blott från Baidar genom passet vid Phoros öfver kustbergen till Pschatka, härifrån förer den längre österut längs södra kusten till Aluscha, hvarest den förenar sig med hufvudvägen till Simpheropol.

Minnen ur Frankrikes nyaste historia.

II.

År 1848.

Provisoriska regeringen, som proklamerades i Deputerade-kammaren, bestod

af Dupont (de l'Eure), Lamartine, Arago, Marie, Garnier-Pagès, Ledru-Rollin och Crémieux. Man ville till en början föra Lamartine till kammarpresidentens embetslokal och installera den provisoriska regeringen, men han förklarade: "Nej! Nej! Till statshuset, midt ibland folket!" Pelletan berättar, att redan då, i det ögonblick kammaren diskuterade regentskapsfrågan, visade sig en ung flicka till häst och med röd fana framför Bourbonernes palats och ropade: "Lefve republiken!" Dupont och Arago stego upp i en hyrkabriolett, Lamartine gick till fots; hos honom befunno sig några ledamöter af församlingen, nationalgardister och en mängd qvinnor och barn som klappade i händerna, svängde vapen och då och då utstötte ett förvirradt skrik. Snart visade sig Crémieux och slöt sig till honom. Crémieux, den lille judiska gestalten, marscherade i spetsen för en skara af ungefär 600 menniskor, af hvilka knappt 2 à 300 voro beväpnade. Hade ett enda kompani eller sqvadron angripit denna utan disciplin och anförare framtågande trupp, så skulle den nya regeringens improviserade garde snart och med ringa möda blifvit skingradt. De dragoner, som höllo posterna vid Quai d'Orsay besatta, spärrade dess portar, då detta egna tåg anlände. Lamartine steg fram till gallerporten och ropade: "Soldater! Ett glas vin!" Man bragte en butelj och ett glas. "Vänner!" fortfor han, "banketten är färdig! Folk och soldater fraternisera gemensamt med mig!" Och han drack. I midten af Quai de la Mégisserie stodo talrika barrikader och vagnarne kunde ej komma längre; Dupont och Arago måste stiga ur och gingo vidare till fots, stödde, ibland burne af Emanuel Arago och några af sina vänner. "Då," skrifver Lamartine, "ledamöterna af den provisoriska regeringen böjde in från kajen till Grèveplatsen, dränktes de formligen i ett haf af menniskor: hela platsen jemte broarne och den tillstötande breda kajen var öfversvämmad af en så kompakt massa, att det tycktes omöjligt att komma fram. Ropet: "Plats för regeringen!" öfverröstades af det förfärliga buller, som höjde sig från denna massa. Då och då blandade sig gevärskott med det oupphörliga klämtandet med stormklockorna från kathedralens och de närmaste tornen. På den

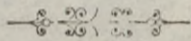
hastiga smällen från ett gevär följde ett långt ihållande rop; från ingångarne till stadshuset hördes ett doft och oredigt sorl och brusande, och deremellan klingade sönderslagna fensterrutor och gevärskolfvar slamrade mot stenläggningen. De första hoparne, genom hvilka regeringen sökte att bana sig väg, blickade misstänksamt och hotande på de obekante männen, som i en störtad kammars namn vågade sig obeväpnade midt bland folket och sökte att tillskansa sig en seger, som folket utkämpat mot den. Folkhopen stötte dem brutalt fram och tillbaka, vände dem föraktligt ryggen och vägrade att släppa dem fram." Slutligen hunno de fram till sjelfva platsen, men först sedan de lupit större fara än Louis Philip, då han år 1830 under Lafayettes beskydd begaf sig till stadshuset. Folket var redan mästare öfver platsen; den var spärrad med starka barrikader och låg full af sårade och döda människor och hästar; fyra kanoner voro uppställda mot gallerporten. Då den provisoriska regeringens ledamöter hunno genom ingången, som bär Henrik IV:s staty, till det inre, blef den beväpnade människomassan, som flödade öfver de inre gårdarne och trapporna, ännu väldigare, emedan den sammanskockades inom ett trängre område. På den första gården stegrade sig hästarne, som man tagit ifrån kavalleriet, och hvilka, änskönt sadlade och betslade, sprungo fritt omkring, för skotten, som några stridsmän aflossade under de hvälfda gallerierna. Uti en af stadshusets stora salar var en tätt sammanpackad människomassa sysselsatt att å sin sida utnämna en provisorisk regering; talare, som stodo på borden, utropade, med pistolen i hand, namn, som omväxlande helsades med bifall och missnöje.

Fyra provisoriska regeringar proklamerades i Paris på en gång; den första i deputerade kammaren, den andra i Tidningen *Nationals bureau*, den tredje i ofvannämnde sal i stadshuset, den fjerde i polisprefektoren, hvarest "menighetens i Paris människorätt" organiserades. Efter mycket stridande, sölande och hotande sammansmälte dessa fyra regeringar till en enda med ett namn: Dupont (de l'Eure) som president, Lamartine, Arago, Marie, Crémieux, Ledru-Rollin, Armand Marast,

Garmer-Pagès, Louis Blanc, Albert (arbetare) och Flacon.

Denna ändtliga bestämda lista spriddes i Paris i en mängd exemplar och de aktade namnen af enskilda medlemmar, nemligen Lamartines och Maries namn, lugnade ett ögonblick den ängslade publiken. "Arbetaren" Alberts namn var å andra sidan en borgen. Innan regeringen emellertid bestämdt organiserades, gingo Dupont, Lamartine, Arago, Ledru-Rollin och Marie omväxlande genom salarne och smårummen, öfverallt funno de beväpnade massor, sårade, nära döden, på halm; talare som från borden eller fensterposterna predikade hämnd och förstörelse.

(Forts.)

Colibrin.

Denna lilla intagande fogel, för hvilken naturvännerna sökte att öfverträffa hvarandra i valet af lysande binamn, har i amerikanaren Audubon funnit sin lyckligaste tecknare i ord och bild.

"På surrande vingar svingar sig denna luftiga varelse i sin behagfulla lätthet från blomma till blomma. Knappt framkallar den klara solen våren, knappt utveckla de otaliga vexterna i solens välgörande strålar blad och blommor, innan också redan den surrande fogeln sväfvat på sina fäevingar genom luften. Han flyger ifrån den ena blomkronan till den andra, och som en öm blomstervän skonande hvarje blads sköna emalj och kyska renhet, vet han med öfvad näbb att lätt taga ut den minsta insekt. Med lysande ögon och sväfvande på sina spetsiga små vingar, kastar han en genomborrande blick ned i den djupaste blomkalk, medan det raske vibrerandet af hans små vingar kommer blommorna att vifta och genom sitt sakta surrande tyckes han insöfva insekterna, efter hvilka han är på jagt.

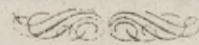
"Prairier, fält, vinberg, trädgårdar och tusenåriga skogar röfvas af den lätte jägaren. Hans hals, en del af regnbågen, emaljen af ett sammellikt svart, trotsar hvarje jämförelse, under det att undra delen af hans fina kropp spelar i det herrligaste grönt. Skjuter den lille fogeln med en pils hastighet genom luften? Nej, han liknar solskenet, som belyser blomman,

omkring hvilken han svärmar både öfver och under, åt höger och venster — öfverallt. Från stat till stat fullföljer han åt norr sin sommarvandring genom hela Amerika och drager sig med höstens ankomst åter tillbaka till södern. O! att jag ej eger ord att för läsaren kunna skildra en del af det nöje, som jag kände vid att betrakta dessa vackra miniaturfoglars lif!"

Caraiberne hade gifvit dessa befjädrade juveler namnet *Colibri*; Mexikanarne kallade dem dagens strålar, solhästar, lysande kometer, m. m. De spanska och portugisiska eröfrarne, öfverraskade af deras litenhet, kallade dem *Tominos* (vigt om 12 gran) och *Passeres mosquiti* (Moskito-foglar) för deras oafbrutna surrande med sina spetsiga vingar, hvilket hos fransmännen tilldrogo dem namnet *Oiseaux-mouches* (flugfoglar), under det att Creolerna från Cayenne kalla dem *Murmures*, *Bourdons*, *Fronfrons*, och Engelsmännen *Hummingbirds* (surrfoglar).

Vetenskapen fann för dessa azur-, amethyst-, smaragd-, topas- och rubinunder icke just något särdeles vackert namn. Linné kallar dem för deras litenhet *Trochilus*. De store ordnarne af foglarnes klass indela dessa späda amerikanska foglar, som utmärka sig genom den lilla kroppen, finheten af det långa och spetsiga näbbet, formernas vekhet och behag, de raka vingarne, men i synnerhet genom färgernas prakt och några delar af deras fjädrars metalliska glans i tvenne underafdelningar — i den med krökt näbb och den med rakt. Detta näbb döljer en mycket lång klufven tunga, som låter förlänga sig, och af hvilken fogeln begagnar sig som en fin pincett, för att ur blomkalkarne framdraga de för ett vanligt öga knappt synliga insekterna. De raktnäbbade *Colibri* gå högre åt norden och längre åt södern, än de med kröktnäbb. De senare aflägsna sig icke från de tropiska trakterna. Den minsta *Colibrin* (*Trochilus minimus*) är något större än en humla, lägger ägg som arter och har ett näste som ett nötskal.

Den grupp, som vi här afbildat, är tagen ur den herrliga samlingen i zoologiska trädgården i London, hvarest Mr. Gould har förenat 320 *Colibri*-arter.

COLIBRIN.

Nästa No utgifves den 26 Augusti.

Härmed följer Bihaget: "Minnigret", pag. 211-218.

C. PETERSENS OFFICIN 1855.